

γηφαγωμένος ἐπίθ. ἀμάρτ. γησουφαομένους
Στερελλ. (Πρίστ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. γ ἤ, παρὰ τὸ ὁποῖον καὶ γ ἤ ς καὶ γ ἤ σ η
καὶ τῆς μετοχ. φαγωμένος, τοῦ ρ. τρώγω.

1) Ὁ ὑπὸ τῆς γῆς φαγωθεὶς, καταβρωθεὶς μετὰ τὸν ἐν-
ταφιασμόν του: Ὁ ἄνθρωπος σ' εἶν' γησουφαομένους. 2) Ἐπὶ
ἀρχῆς, ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον καταρώμεθα νὰ φάγῃ ἡ γῆ: Κεῖ-
νον τοῦ παλαβὸ τοῦ πιδὶ μ' πῆγι 'ς τ' ἀμπέλια κι πῆρι στα-
φύλια τοῦ γησουφαομένου!

για πρόθ. (1) διὰ λογ. κοιν. καὶ δημῶδ. Καλαβρ. (Μπόβ.
Χωρίο Ροχούδ. κ.ά.) Πόντ. (Οἶν. κ.ά.) Τσακων. για κοιν.
καὶ Ἀπουλ. (Καλημ. Κορίλ. Μαρτ.) Καλαβρ. (Γαλλικ.
Μπόβ.) Καππ. (Δίλ. κ.ά.) Λυκαον. (Σίλ.) Τσακων. (Βάτικ.
Καστάν. Πραστ. Χαβουτσ.) για Ἀπουλ. (Καλημ. Καστριν.)
ζὰ Σίκιν. Φολεγ. γὰ Μακεδ. (Γρεβεν.) γὰ Θεσσ. (Μεσο-
χώρ.) Θήρ. Κάρπ. (Ἐλυμπ.) Κρήτ. Μακεδ. (Γαλατ. Δρυμ.
Καταφύγ. Σιάτ.) Νάξ. (Ἀπύρανθ. Δανακ.) Προπ. (Μαρ-
μαρ.) γὰ Μακεδ. (Νάουσ.) γι' σὺνηθ. καὶ Ἀπουλ. (Στερ-
νατ.) γι Θεσσ. (Μασχολούρ.) γιέ Μακεδ. (Καστορ.) — Γ.
Μπαχάλ., Καναγκ. Καστορ., 9 γκέ Καλαβρ. (Μπόβ.) για
Σκυρ. ὀγια Κρήτ. (Ἁγίος Βασίλ. Νεάπ. Σέμπρον. κ.ά.) —
Ε. Φραντζεσκ., Ἀριάδν., 43, 70, 81, 103. ὀγιανὰ Κρήτ. ἔγια
Κάσ. ἀδιά Καππ. (Ἀνακ. κ.ά.) γιατὰ Ἀνάφ. Ἄνδρ. Βιθυν.
(Κίος) Ζάκ. Θράκ. Κρήτ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Μῆλ. Πάρ. (Λεῦκ.)
Σκόπ. — Α. Ἐφταλ., Μαζώχτρ., 6 γιατ' Ἀθ. Ἡπ. (Δίβρ.)
Θράκ. Λευκ. Μακεδ. (Ἀσσηρ. Δάφν. Λιτόχ.) Πόντ. (Κε-
ρασ. Ὁφ. Τραπ.) Στερελλ. (Παρνασσ.) διὰτ' Μακεδ. (Μάγ.
κ.ά.) γιάτ' Μακεδ. (Σιάτ.) Προπ. (Μαρμαρ.)

Ἡ ἀρχ. πρόθ. διὰ κατὰ συστολήν εἰς μίαν συλλαβὴν
καὶ ἀποβολὴν τοῦ ἀρκτικοῦ δ: διὰ > δ j α > j á. Βλ. Γ.
Χατζιδ., MNE 1,197 καὶ 2,493 κ.έ. Ὁ τύπ. για ἤδη Βυ-
ζαντ. Βλ. Ἐρωτόκρ. Α 920, 924, Β 29 (ἐκδ. Σ. Ξανθοῦδ.)
Ὁ τύπ. γι' πρὸ φων. κανονικῶς κατ' ἐκθλιψιν τοῦ α. Ὁ
τύπ. γὰ καὶ Βυζαντ. Ἰδ. Πεντάτευχ. (ἐκδ. D.C. Hesseling)
Γένεσ. 1,14,15,18 καὶ 4,15. Ὁ τύπ. ὁ για εἶναι ἐπεκτεταμέ-
νος τύπ. τῆς προθ. για διὰ προθετ. ο εἰς τὴν Κρητικὴν
ποίησιν χάριν τοῦ μέτρου. Κατὰ Κορ., Ἀτ. 1,168 καὶ Σ.
Καψωμέν. εἰς Byzant. Zeitschr. 51(1958), 135 ὁ τύπ.
ὁ για ἐκ τοῦ ὡς για, ἐνῶ κατὰ τὸν Σ. Ξανθοῦδ. (Ἐρω-
τόκρ., 640) ὁ τύπ. ὁ για ἐρμηνεύεται διὰ τῆς προσκολλή-
σεως εἰς τὸ για τοῦ ληκτικοῦ ο τῆς προηγουμ. λέξεως. Οἱ
τύπ. γιατὰ καὶ γιατ' ἀναλογικ. πρὸς τὴν πρόθ. μετὰ.
Δηλ. κατὰ τὰ μετ' ἐμένα καὶ μετ' ἐσένα ἐλέχθη
γιατὰ μένα, γιατὰ σένα, γιατ' αὐτόν. Πβ.
Γ. Χατζιδ. εἰς Ἐπιστ. Ἐπετ. Πανεπ., 7(1910-11) 83 καὶ
MNE 2,99,491. Κατὰ τὸν Α. Α. Παπαδόπ. ὁ τύπ. γιατ'
προῆλθεν ἀπὸ τὴν πρόθ. για καὶ τὸ ἄρθρ. τό, τὸ ὁποῖον
ἐπαθεν ἐκθλιψιν, διότι συνήθως ἠκολούθει κτητικὴ ἢ προ-
σωπικὴ ἀντων. ἀρχομένη ἀπὸ φωνήεντος για τ' αὐτόν.
ν ο ὅ, για τ' ἐσέν κ.τ.τ. Βλ. Ἀρχ. Πόντ. 15 (1950)
30-31. Ὁ τύπ. διὰτ' ἀναλογικ. πρὸς τὸν μετ' Βλ.
Κορ., Ἀτ. 1,70 καὶ Γ. Χατζιδ. εἰς Ἐπιστ. Ἐπετ. Πα-
νεπ., 8(1911.12), 28. Ὁ τύπ. γιάτ' ἤδη Βυζαντ. Ἰδ. Πεντά-
τευχ. (ἐκδ. D. C. Hesseling) Γένεσ. 4,15 καὶ 21,31.

Ἡ πρόθ. εὐρίσκεται ἐν συντάξει καὶ σημαίνει 1) Τὸ τελι-
κὸν αἷτιον, τὸν σκοπὸν καὶ συντάσσεται (α) μετ' αἰτιατ. ἢ καὶ
ὀνομαστ. κοιν. καὶ Ἀπουλ. (Καστριν. Κορίλ.) Καλαβρ.
(Μπόβ.) Καππ. Πόντ. (Ὁφ κ.ά.) Τσακων. (Χαβουτσ. κ.ά.):
Πῆγε για τὸ γιατὸ — για τὴ μαμμή — για τὸ βιβλίον — για
τὰ χρήματα. Φροντίζει για τὴν υἱεία του. Ἡ κυβέρνησις πάει

για ἐκλογές. Σκοτώθηκε για τὴν πατρίδα. Ἀγωνίστηκε για τὴ
θέσιν του κοιν. Δὲν ἔχουν κιὸ για χάσ' μου Μακεδ. (Γρεβεν.)
Δὲν εἶνι γὰ περ' γέλου, εἶνι νὰ τὸν λυπάτι κανένας αὐτόθ.
Θ' ἀνεβοῦμε ζὰ δουλειὰ Φολέγ. Ἰπῆε γὰ μοιὰ Μακεδ.
(Νάουσ.) Ἡρθι κιὸς για τὰ γκόρτσα — για τὰ σοῦρβα —
για τὰ κράνα (γκόρτσα = ἀγριάχλαδα σοῦρβα = καρ-
ποὶ τοῦ δένδρου σουρβιάς, τῆς δας' κράνα = καρποὶ τοῦ
δένδρου κρανείας) Μακεδ. (Καστορ.) Κόπιασε για τὸν
κεντινόν (=ἀπογευματικὸν καφέ) Χίος Ἐγὼ διὰ φαγί
δὲν ἦρτα, ἀδιά πιότι κ' ἦρτα Καππ. Για τὸν Κώστα
ἐγόρσα τὸ φέσ' Πόντ. (Ὁφ.) Τὸ βραμε βούρβερη τὸ
κρεμμύδι, μήτε για σημάδι δὲ βγάλαμε (βούρβερη = φωτιά,
καμένο) Πελοπ. (Ξεχώρ.) || Φρ. Για καλὸ καὶ για κακό.
Δουλεύει για τὰ μάτια τοῦ κόσμου (πρὸς ἐπίδειξιν) κοιν.
Νάγ-για καλό! (εὐχὴ) Ἀπουλ. (Κορίλ.) || Παροιμ. φρ. Ὁ
τάδε εἶναι για κρεμάλα — για πνίξιμο — για σκότωμα (ἐπὶ
ἀνθρώπου αἰσχροῦ, ἀξίου παραδειγματικῆς τιμωρίας) Ὁ
καβγὰς για τὸ πάπλωμα (φιλονικία δι' ἰδιοτελεῖς σκοποὺς)
κοιν. || Παροιμ. Πῆγε για μαμμή κ' ἔκατσε λεχῶνα (ἐπὶ τῶν
ὀκνηρῶν καὶ βραδυκινήτων ἀτόμων) Πελοπ. (Τριφυλ. κ.ά.)
Ἐδιάης για μαμμή κ' ἤκατσε για λοχοῦ (συνών. με τὴν
προηγουμ.) Νάξ. (Ἀπύρανθ.). Ἡ παροιμ. εἰς παραλλαγ.
πολλαχ. Πῆγε για μαλλὶ καὶ βγήκε κουρεμένος (ἐπὶ τῶν πα-
θόντων τὰ ἀντίθετα ἀπ' ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἐπεδίωκον) πολλὰχ.

Ἰὰ καλὸ καὶ Ἰὰ κακό | θάψετε τον λαϊκό

(διὰ κάθε ἐνδεχόμενον εἶναι ἀνάγκη νὰ λαμβάνωμεν τὰ μέτρα
μας' ἐκ παροιμιολογίου διὰ πρεσβυτέρων χρηρῶσαν, ἢ ὁ-
ποία ἤθελε νὰ ὑπανδρευθῇ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἱερέως συ-
ζύγου τῆς) Νάξ. (Ἀπύρανθ.).

Διψῶ τὸ ροῦχο για κορμί καὶ τὸ κορμί για ροῦχο
(ἐπὶ ἀναγκαίως συνυπάρξεως) Ι. Βενιζέλ., Παροιμ.², 62,130

Κλαῖνε τὰ ροῦχα για κορμί καὶ τὸ κορμί για ροῦχα
(συνών. με τὴν προηγουμ.) αὐτόθ., 142,383 || Ἄσμ.

Ποῦ νὰν τὴ φκειάξω τὴ φωλιά; Στοῦ βαγενιοῦ τὸν
πίρο;

Πᾶν οἱ μπεκρηδες για κρασί, τὴ βρίσκουν, τὴ χαλᾶνε
Πελοπ. (Γαργαλ.)

Ἐχουν κι ἀδέρφια δικουχτώ, ὅλα για τοῦ πολέμου
Λέσβ.

Ἐμεῖς θὰ πολεμήσωμεν ὀγια τὴ Χρισθιανότη,
βάλετε μαῦρα 'ς τὸ κορμί, ποῦρι δὲν εἰστε πρώτοι
(ποῦρι = βεβαίως) Κρήτ. (Ἁγίος Βασίλ.)

Τηράει για σκέπη τοῦ σπιτιοῦ, τηράει για παραθύρι
Σ. Ζαμπελ., Ἄσμ. δημοτ., 749.

Ἦς τὰ γόνατά μου τὸν κρατῶ, 'ς τὰ στήθη μ' ἀκκουμ-
πάει,

κι ἂν τὸν πεινάσῃ για φαγί, τρώγ' ἀπὸ τὸ κορμί μου,
κι ἂν τὸν διψάσῃ για νερό πίν' ὀχ' τὰ δυὸ μου μάτια
(μοιρολ.) Α. Passow, Popular. carm., 292.

Ἄν εἶναι για προξενιτής, ἂς ἔλθῃ παραμέσα,
κι ἂν εἶναι για διαβολευτής, ἂς πάῃ παραέξω

Βύρων 2,310 (β) Μετὰ γενικ. Κέρκ. (Ἀργυροῦδ.): Ἐλα δῶ,
για καλοῦ σου, ἂ θέλῃς. Ἐγὼ 'ς τὸ λέω για καλοῦ σου
σὺ κάμ' ὅπως θέλεις. Ἡ σημ. καὶ Βυζαντ. Βλ. Ἐρω-
τοπαίγν. σ. 22 στ. 242-243 (ἐκδ. Hesseling-Pernot) «Δὲν
τὰ ἔθεσες (τὰ δέκα κοντάρια) διὰ κάκωσιν οὐδὲ κακὸν κα-
νένα, | ὅδι' ἀγάπην τάθεκες κ' ἐμένα κόφτει ὁ πόνος». 2) Τὸ
ἀναγκαστικὸν αἷτιον, τὸν λόγον, τὴν αἰτίαν διὰ τὴν ὁποίαν

